

ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

ชื่อไทย : ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

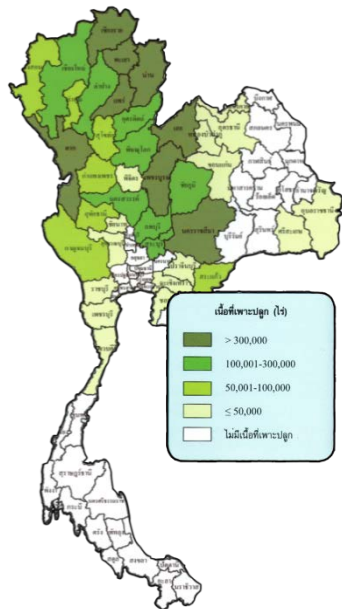
ชื่อสามัญ/ชื่ออังกฤษ : Corn , Maize

ชื่อวิทยาศาสตร์ : Zea mays L.

โดย นายกิตติพงษ์ คงศรีไพโร

นักวิชาการเกษตรชำนาญการ

กลุ่มส่งเสริมการผลิตพืชไร้อุตสาหกรรม



สถิติการผลิต			
	2558/59	2559/60	2560/61
จำนวนครัวเรือน	404,941	395,753	396,673
พ.ท. ปลูก (ล้านไร่)	6.587	6.445	6.461
ผลผลิต (ล้านตัน)	4.029	4.341	4.601
ต้นทุนการผลิต (บาท/ไร่)	4,526.63	4,472.82	4,592.04
ต้นทุนต่อ กก. (บาท)	7.40	6.64	6.45
เกษตรกรขายได้ ณ ไร่นา ที่ความชื้น 14.5 % (บาท/กก.)	6.17	6.18	6.92

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

แหล่งผลิตที่สำคัญ	
เพชรบูรณ์	12.77%
น่าน	11.05%
นครราชสีมา	9.50%
เลย	9.45%
ตาก	9.20%

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ปริมาณผลผลิต และร้อยละผลผลิตที่ออกสู่ตลาด													
ปี	ปี 2560						ปี 2561						
	มี.ค.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	รวม
ปริมาณ (ล้านตัน)	0.019	0.106	0.239	1.002	1.210	1.076	0.514	0.143	0.034	0.083	0.141	0.035	4.602
ร้อยละ	0.42	2.30	5.19	21.77	26.30	23.39	11.16	3.11	0.74	1.80	3.06	0.76	100.00

ราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ความชื้น 14.5 % ที่เกษตรกรขายได้ ณ ไร่นา (บาท/กก.)													
ปี	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	เฉลี่ย
2558	8.59	8.75	8.18	8.11	8.33	8.33	8.00	8.15	7.59	7.41	7.33	7.49	7.75
2559	8.16	7.95	7.56	7.66	7.61	7.84	8.10	7.70	6.94	6.04	6.07	6.17	7.01
2560	6.26	6.30	6.45	5.97	6.00	6.40	5.54	6.21	6.00	5.86	6.18	6.92	6.10

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ส่งออก			ข้อได้เปรียบ - เสียเปรียบของไทย			นำเข้า		
ปี	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ข้อได้เปรียบ	ข้อเสียเปรียบ	ปี	ปริมาณ (ล้านตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	
56	561,000	4,138.61	- เป็นวัตถุดิบอาหารสัตว์ที่สำคัญมีแนวโน้มขยายตัวอย่างต่อเนื่อง	- ข้อเสียเปรียบ	56	0.182	751.42	
57	631,000	5,154.82	- สามารถนำไปแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มได้หลากหลาย	- ผลผลิตต่อไร่ต่ำ ต้นทุนการผลิตสูง	57	0.029	128.45	
58	81,000	716.74	- บางพื้นที่เพาะปลูกในพื้นที่ไม่เหมาะสม และส่วนใหญ่อาศัยน้ำฝน	- นำเข้าจาก สปป.ลาว เมียนมาร์ และกัมพูชา	58	0.167	783.99	
59	502,000	4,283.68			59	0.124	678.186	
60	320,523	2,321.60			60	0.096	579.85	
ส่งออกไปยัง ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย สปป.ลาว และ ทิมอร์ตะวันออก						นำเข้าจาก สปป.ลาว เมียนมาร์ และกัมพูชา		
ประเทศคู่ค้าของไทย ฟิลิปปินส์ เวียดนาม ไต้หวัน			ประเทศผู้ผลิตที่สำคัญของโลก สหรัฐอเมริกา จีน บราซิล สหภาพยุโรป อาร์เจนตินา (ไทยอยู่ลำดับที่ 24 ของโลก)			ประเทศคู่แข่งของไทย สหรัฐอเมริกา บราซิล อาร์เจนตินา		

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ศักยภาพ/จุดเด่น	ปัญหาข้อจำกัด	แนวทางการพัฒนา/แก้ไข
<p>1. ประเทศไทยมีภูมิอากาศเหมาะสมในการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ สามารถปลูกได้ในหลายพื้นที่</p> <p>2. เกษตรกรกว่าร้อยละ 95 ยอมรับและใช้พันธุ์ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ลูกผสมที่ให้ผลผลิตสูง</p> <p>3. มีเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์</p> <p>4. ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เป็นวัตถุดิบสำคัญของอุตสาหกรรมในประเทศที่มีความสามารถในการรับซื้อผลผลิตจากเกษตรกร</p> <p>5. ไทยเป็นแหล่งผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ที่สำคัญในภูมิภาคอาเซียน</p> <p>6. มีนักวิชาการที่เชี่ยวชาญในการวิจัยและพัฒนาเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์</p> <p>7. ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของไทยปลอดการดัดแปรทางพันธุกรรม (Non Genetic Modified Organisms : Non - GMOs)</p> <p>8. ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์สามารถนำไปแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มได้หลากหลาย เช่น พลาสติกชีวภาพ (ผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม) เอทานอล (ทดแทนพลังงาน)</p> <p>9. สามารถปลูกในพื้นที่นาฤดูแล้ง เพื่อทดแทนการทำนาปรังได้</p>	<p>1. ด้านการผลิต</p> <p>1.1 เกษตรกรบางส่วนร้อยละ 20.84 เพาะปลูกพื้นที่ที่ไม่มีความเหมาะสมและเพาะปลูกในพื้นที่เหมาะสมน้อย ทำให้ผลผลิตต่ำ</p> <p>1.2 เกษตรกรกว่าร้อยละ 34.94 เพาะปลูกในพื้นที่ป่า</p> <p>1.3 พื้นที่เพาะปลูกมีความเสี่ยงต่อความเสียหายจากภัยแล้ง เพราะพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ร้อยละ 95 อยู่นอกเขตชลประทาน และอาศัยน้ำฝนในการเพาะปลูกเพียงอย่างเดียว</p> <p>1.4 ผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์มีปัญหาเรื่องคุณภาพ เนื่องจากร้อยละ 53 ของผลผลิตทั้งหมดเก็บเกี่ยวในช่วงปลายฤดูฝน (ก.ย.-ต.ค.) ส่งผลให้มีความชื้นสูงและเกิดอะฟลาทอกซิน</p> <p>1.5 ต้นทุนการผลิตสูง เนื่องจากปัจจัยการผลิต เช่น เมล็ดพันธุ์ ปุ๋ย น้ำมัน และอัตราค่าจ้างแรงงานมีราคาแพง ขาดแคลนแรงงานในการเก็บเกี่ยว บางพื้นที่มีการใช้เครื่องจักรในการเก็บเกี่ยวข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ทดแทนแรงงาน แต่ต้องประสบปัญหาต้นทุนการผลิตสูงขึ้นเช่นกัน เนื่องจากราคาน้ำมันและค่าจ้างเพิ่มขึ้น</p> <p>1.6 ขาดการรวมกลุ่ม ไม่มีเงินทุน ทำให้การผลิตและการบริหารจัดการผลผลิตไม่มีประสิทธิภาพ ต้นทุนสูงต่อหน่วยผลผลิตมีแนวโน้มสูงขึ้น</p> <p>1.7 การถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีในเรื่องการจัดการคุณภาพการปฏิบัติทางการเกษตรที่เหมาะสม (Good Agricultural Practice: GAP) ให้แก่เกษตรกรยังไม่ทั่วถึง และแพร่หลาย</p> <p>1.8 เกษตรกรไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารการผลิต การตลาดข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ได้อย่างทั่วถึงและรวดเร็วทันเหตุการณ์</p> <p>2. ด้านการตลาด</p> <p>2.1 ราคาไม่มีเสถียรภาพเนื่องจากผลผลิตภายในประเทศส่วนใหญ่เพาะปลูกในช่วงต้นฤดูฝนและเก็บเกี่ยวในช่วงฝนตกชุก ผลผลิตคุณภาพต่ำ ความชื้นสูง และประดังออกสู่ตลาด ประกอบกับมีผลผลิตจากประเทศเพื่อนบ้านซึ่งมีราคาต่ำกว่าเข้าสู่ประเทศไทยในช่วงเดียวกันส่งผลให้อุปทานในประเทศมีมากกว่าความต้องการใช้ ทำให้ราคาคตกต่ำ</p> <p>2.2 ขาดการรวมกลุ่มเกษตรกรเป็นองค์กรที่เข้มแข็งทำให้ไม่มีอำนาจในการต่อรองราคาจำหน่ายผลผลิตและไม่มีความสามารถในการจัดการผลผลิตหลังการเก็บเกี่ยว (การลดความชื้นและการเก็บรักษาผลผลิต)</p>	<p>1. ด้านการผลิต</p> <p>1.1 เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต (เพิ่มผลผลิต ต่อไร่ และลดต้นทุนการผลิตต่อหน่วยผลผลิต)</p> <p>1.2 ส่งเสริมให้เกษตรกรสามารถใช้ปัจจัยการผลิตที่มีคุณภาพในราคาถูก (ลดต้นทุน)</p> <p>1.3 กระจายผลผลิตให้ออกสู่ตลาดสม่ำเสมอ เพื่อมิให้ผลผลิตประดังออกสู่ตลาด เกษตรกรขายได้ราคาต่ำ โดยปรับสัดส่วนการผลิต ต้นฝน : ปลายฝน : แล้ง จาก 72 : 23 : 5 เป็น 30 : 20 : 50</p> <p>1.4 บริหารจัดการพื้นที่</p> <p>2. ด้านการตลาด</p> <p>2.1 รักษาเสถียรภาพด้านราคา และการตลาด</p> <p>2.2 สร้างความมั่นคงทางรายได้แก่เกษตรกร</p> <p>3. ด้านนโยบายและการบริหารจัดการ</p> <p>3.1 สร้างความชัดเจนด้านนโยบายและการแก้ไขกฎระเบียบข้อกำหนด</p> <p>3.2 การจัดการผลผลิตข้าวโพดจากประเทศเพื่อนบ้านตามสัญญาทางการค้าอาเซียน</p> <p>3.3 พัฒนาระบบข้อมูลเชื่อมโยงการผลิตการตลาด</p> <p>4. ด้านการแปรรูปและสร้างมูลค่าเพิ่ม</p> <p>4.1 ส่งเสริมการลงทุน</p> <p>5. ด้านการวิจัย</p> <p>5.1 วิจัยการผลิต</p> <p>5.2 วิจัยการตลาด</p> <p>5.3 วิจัยด้านการแปรรูปและสร้างมูลค่าเพิ่ม</p> <p>5.4 สร้างและพัฒนาบุคลากร</p>

ศักยภาพ/จุดเด่น	ปัญหาข้อจำกัด	แนวทางการพัฒนา/แก้ไข
	<p>2.3 ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ภายในประเทศเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 95) ใช้ในอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ที่มีแนวโน้มความต้องการเพิ่มขึ้น ตามการเติบโตของภาคปศุสัตว์ ดังนั้นเมื่อเกิดปัญหาในภาคปศุสัตว์มีผลกระทบต่อเกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดด้วย</p> <p>2.4 การแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าในอุตสาหกรรมต่อเนื่องอื่น ๆ ยังมีน้อย</p> <p>2.5 เกษตรกรไม่สามารถวางแผนการผลิต การตลาดสอดคล้องกับสถานการณ์ เพราะไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร การตลาด การผลิต</p> <p>3. ด้านการแปรรูปเพิ่มมูลค่า การพัฒนาและวิจัยเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มจากเมล็ดข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในอุตสาหกรรมอื่น นอกจากอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ เช่น อุตสาหกรรมแป้งข้าวโพด น้ำมันข้าวโพด และไบโอพลาสติก ยังมีน้อย</p> <p>4. ด้านวิจัย</p> <p>4.1 ขาดการศึกษาวิจัยเทคโนโลยีการผลิตที่เหมาะสมกับสถานการณ์ของโลกที่เปลี่ยนแปลงไป (Climate change)</p> <p>4.2 ภาวะเทียบที่มีอยู่ไม่เอื้อต่อการวิจัย โดยเฉพาะด้านปรับปรุงพันธุ์ เช่นการนำเข้าเชื้อพันธุกรรมและการศึกษาวิจัยเทคโนโลยีชีวภาพ</p> <p>4.3 ขาดการถ่ายทอดผลการวิจัยด้านการผลิตไปสู่ภาคปฏิบัติของเกษตรกร</p> <p>4.4 ขาดการถ่ายทอดผลการวิจัยด้านการแปรรูปสร้างมูลค่าเพิ่มในเชิงพาณิชย์ไปสู่ภาคเอกชน</p> <p>4.5 ขาดบุคลากรด้านงานวิจัย การส่งเสริมพัฒนาบุคลากรรุ่นใหม่ทดแทนบุคลากรรุ่นเก่าที่เกษียณอายุ</p>	

กลุ่มส่งเสริมพืชไร่อุตสาหกรรม

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร